

Strany lákají na sliby za stamiliardy

06.09.2017 - Hospodářské noviny

Autor: Martin Tópek, Kateřina Frouzová, Lukáš Prchal, Strana: 1

Štítky: [školství](#), [IDEA](#), [Daniel Münich](#), [CERGE](#)

Soubory (scany): [1.pdf](#)

Obsah z přepisu příspěvku

KDE NA UTRÁCENÍ PO VOLBÁCH VEZMOU, ŘÍKAJÍ POLITICI JEN VELMI OBECNĚ

Ekonomice se nebývale daří, platy rychle rostou, česká nezaměstnanost je nejnižší v Evropě. Tento optimismus se ve vypjatém předvolebním boji přelil i do volebních programů. Velkolepé sliby politiků by ale státní rozpočet vyšly během příštího čtyřletého volebního období na stovky miliard korun.

Politici přitom počítají s tím, že ekonomika bude dál bez přestání růst. „Že mnohé politické strany neberou volební programy samy příliš vážně a že věří tomu, že většinu voličů je možno dlouhodobě vodit na vařené nudli drahých slibů, je věc jistě nedobrá,“ varuje však [Daniel Münich](#) z think-tanku [Idea](#) při [CERGE-EI](#).

Prakticky všechny vlivné demokratické strany slibují stovky kilometrů nových dálnic, rychlý růst průměrné mzdy až o deset tisíc korun, nižší daně, levnější jídlo a pivo. Až na výjimky ale nedokážou říct, kde na všechny proklamace vezmou peníze. Vybereme víc peněz na daních, protože lidé budou víc utrácet, je nejčastější odpověď politiků.

Ekonomičtí analytici to považují za populismus, jenž pronikl nejen do nových, ale i do některých tradičních stran. „V praxi se to projevuje kombinací slibů zvyšování všemožných výdajů a snižování daní. Měřítkem pro výběr navrhovaných opatření přitom není zlepšení celkové ekonomické situace, ale maximalizace úspěchu ve volbách, což nemusí být totéž,“ říká analytik David Marek ze společnosti Deloitte.

Další analytici se bojí, že kvůli rostoucím výdajům nebude rozpočet vyrovnaný, což právě v době hospodářského rozmachu považují za samozřejmost. Už rozpočet na příští rok podle nich neměl počítat s 50miliardovým schodkem. „Je to ve stylu po nás potopa,“ říká ekonom Münich.

Mezi nejnákladnější položky rozpočtu tradičně patří budování dálnic. Za posledních deset let dokázaly vlády postavit zhruba 300 kilometrů těchto nejdůležitějších dopravních spojníc, nyní však strany slibují stejné množství za poloviční čas.

ANO hovoří o investicích do 170 kilometrů nových dálnic a stovek kilometrů obchvatů okolo měst. To by vyšlo téměř na 180 miliard ročně. Je to přitom právě Babišovo hnutí, které poslední léta šéfovalo dopravě, ale novou výstavbu se dlouho nedařilo rozjíždět.

Ještě ambicióznější je ale plán TOP 09, která hodlá stavět dokonce desítky kilometrů dálnic každý rok – do roku 2030 chce mít hotové všechny naplánované dálnice. „Jelikož chybí dokončit asi 900 kilometrů, je nutné ročně uvádět do provozu zhruba 70 kilometrů dálnic,“ píše v programu.

Další zásadní změny mají zasáhnout daně – většina stran slibuje dramatický růst mezd. Chtějí snižovat daně nebo odvody pro zaměstnance, ale už nepřiznávají, že státní rozpočet kvůli tomu přijde o desítky miliard ročně.

Sociální demokraté například v programu píší, že daně skoro čtyř milionů zaměstnanců sníží asi o tisíc korun měsíčně, což pro rozpočet znamená za rok minus 46 miliard korun. Představa Lidového domu je jasná: průměrná mzda se má za pět let vyšplhat z dnešních 29 tisíc korun na 40 tisíc. To sice přinese do rozpočtu nové mnohamiliardové daně, současně ale stoupnou i platové výdaje bezmála za půl milionu státních zaměstnanců. Půjde asi o 60 miliard za rok.

Aby se průměrná mzda státních zaměstnanců dostala na zmíněných 40 tisíc, muselo by se jim ročně přidávat zhruba sedm procent. To podle ekonoma Münicha sice možné je, ale ve skutečnosti k tomu podle něj nemůže dojít.

„Ekonomické zpomalení, ne-li nějaká další krize, dříve či později opět přijde,“ varuje s tím, že veřejné rozpočty se poté začnou propadat do červených čísel nebo je vlády budou muset přiškrtnit. Jestli má stát někde dávat peníze, měly by to podle Münicha být dlouhodobě podfinancované resorty jako školství nebo obrana.

S poklesem příjmů rozpočtu kvůli nižším odvodům či daním počítá i pravicová opozice. Sama ODS vypočítala, že balíček jejích změn má vyjít až na 80 miliard korun ročně. „Na sociálních dávkách ušetříme 10 miliard ročně a o 25 miliard snížíme národní dotace,“ vysvětluje mluvčí ODS Jana Havelková, kde na to strana vezme. Občanští demokraté chtějí snižovat daně zaměstnanců a o dva procentní body i sociální pojištění. A také slibují pokles DPH, což pro lidi znamená, že méně utratí za jídlo a služby.

Podobně k tomu přistupují i další strany. ANO a ČSSD plánují snížit DPH třeba u masa, mléka, másla, ryb či čerstvého ovoce a zeleniny. Babišovo hnutí k tomu přidává ještě pivo a vodu či některé služby.

S příspěvím Martina Ťopka

infografika: **KOLIK BUDOU STÁT KLÍČOVÉ SLIBY**

ČSSD 120 miliard Kč

Jedním z hlavních lákadel sociálních demokratů je, že zajistí podstatně vyšší platy zaměstnancům včetně těch státních a že zároveň sníží daně naprosté většině obyvatel. Podle hrubých propočtů HN by to v součtu znamenalo roční zvýšení nákladů pro státní rozpočet až o 120 miliard korun. ČSSD to chce pokrýt jednak zvýšením daní pro firmy, jednak vyššími útratami lidí, kterým po zvýšení platů zůstane v peněženkách víc peněz. Zvláště když ČSSD slibuje i levnější základní potraviny.

ANO 115 miliard Kč

ANO slibuje každému zaměstnanci výdajový paušál 500 korun, zároveň chce přeřadit řadu výrobků a služeb do nižších sazeb DPH a také uvažuje o snížení sazeb na sociálním pojištění o dva až pět procentních bodů. Taková opatření by si ročně vyžádala až 115 miliard korun. Politici ANO slibují, že rozpočet si to bude moct dovolit díky lepšímu výběru daní a díky tomu, že lidé budou víc utrácet.

ODS 80 miliard Kč

Občanští demokraté mají v programu snížení daně z příjmů na 15 procent, pokles sociálního pojištění o dva procentní body, zároveň chtějí vrátit jen dvě sazby DPH ve výši 10 a 19 procent. Sama ODS odhaduje, že její úpravy vyjdou až na 80 miliard ročně. Pokrýt se mají tím, že lidé budou mít víc peněz, a budou tedy víc utrácet, omezí se prý i státní dotace a byrokracie.

TOP 09 110 miliard Kč

Miroslav Kalousek a spol. navrhuje drastické snížení odvodů na sociální pojištění, a to jak na straně zaměstnavatelů, tak na straně zaměstnanců. Postupný pokles o osm procentních bodů by představoval díru v rozpočtu přes 100 miliard korun za rok. Výpadek v důchodovém systému má zajistit přesměrování třetiny vybrané DPH právě tam.

Zdroj: programy stran Grafika: Michal Vocol

KDE NA UTRÁČENÍ PO VOLBÁCH VEZMOU, ŘÍKAJÍ POLITICI JEN VELMI OBECNĚ

Strany lákají na sliby za stamiliardy

Kateřina Frouzová, Lukáš Prchal
 autori@economi.cz

Ekonomické sněhové vločky, platy rychle rostou, česká nezaměstnanost je nejnižší v Evropě. Tento optimismus se ve vyjádření přechodným bojů přelíká do volebních programů. Velikolepé sliby politiků by ale státní rozpočet vyšly během příštího čtyřletého volebního období na stovky miliard korun.

Politici přitom počítají s tím, že ekonomika bude dál bez přestání růst. „Že mnohé politické strany neberou volební programy samy příliš vážně a že věří tomu, že větší voličům umožní do budoucna více utrácet, je nešťastnější odpověď politiků.“

Prakticky všechny vládní demokratické strany slibují stovky kilometrů nových dálnic, rychlý růst průměrné mzdy až o deset tisíc korun, nižší daně, levnější školství. Až na výjimky ale nedokážou říci, kde na všechny problémy vezmou peníze. Vybereme více peněz na daních, protože lidé budou víc utrácet, je nejčastější odpověď politiků.

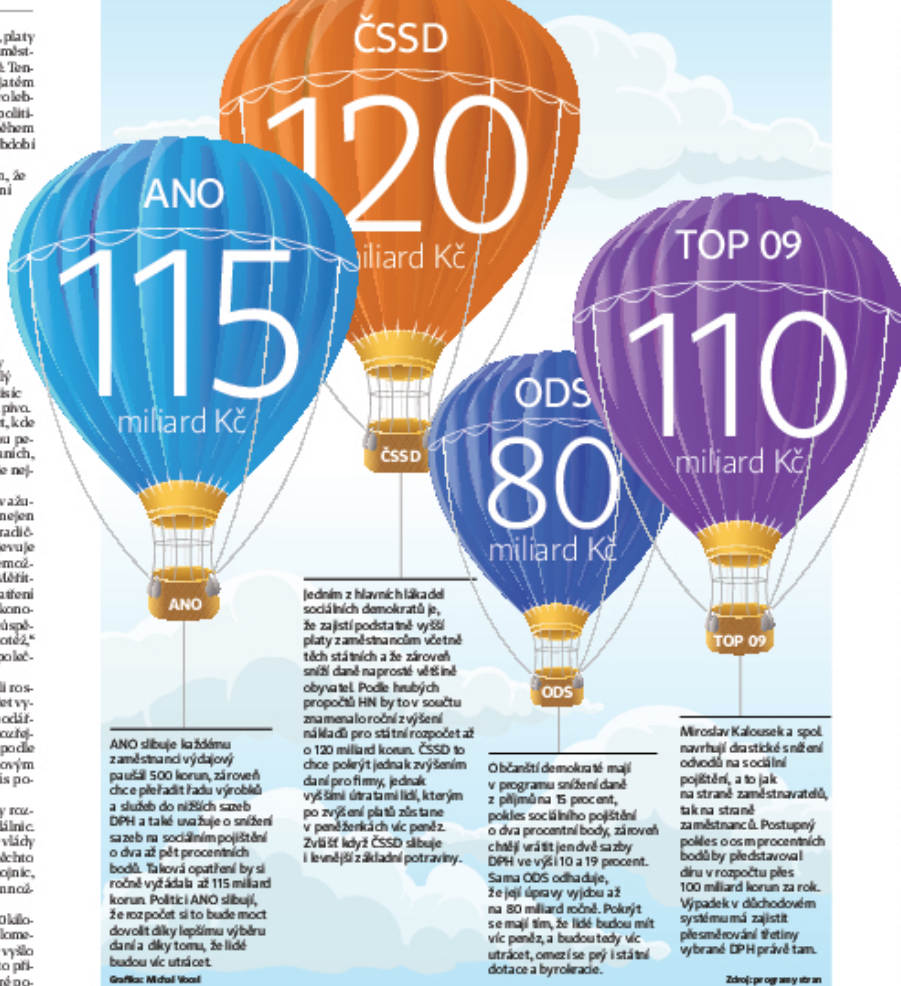
Ekonomičtí analytici to považují za populismus, jenž proniká nejen do nových, ale i do některých tradičních stran. „V praxi se to projevuje kombinací slibů zvyšování všemožných výdajů a snížení daní. Měřítkem pro výběr navrhovaných opatření přitom není zlepšení celkové ekonomické situace, ale maximalizace úspěchu ve volbách, což nemusí být totéž.“ říká analytik David Marek ze společnosti Deloitte.

Další analytici se bojí, že kvůli rostoucímu výdajům nebude rozpočet vyrovnaný, což právě v době hospodářského rozmachu považují za samozřejmost. Už rozpočet na příští rok podle nich neměly počítat s 50 miliardovým schůdkem. „Je to ve stylu po nás pozůstalé.“ říká ekonom Mláňka.

Mezi nejnákladnější položky rozpočtu tradičně patří budování dálnic. Za posledních deset let dokázaly vlády postavit zhruba 300 kilometrů těchto nejdůležitějších dopravních spojek, nyní však strany slibují stejně množství polovičnícas.

ANO hovoří o investicích do 170 kilometrů nových dálnic a stovky kilometrů obchvatů okolo měst. To by vyšlo téměř na 180 miliard ročně. Je to přitom právě Babišovo hnutí, které po-

KOLIK BUDOU STÁT KLÍČOVÉ SLIBY

slední léta šlo dle dopravců, ale novou výstavbu se dlouho nedařilo rozjíždět.

Jestliže ambicióznější je ale plán TOP 09, kteří hodlí stavět dokonce desítky kilometrů dálnic každý rok – do roku 2030 chce mít hotové všechny naplánované dálnice. „Jelikož chybí dokonce asi 900 kilometrů, je nutné ročně uvést do provozu zhruba 70 kilometrů dálnic,“ píše v programu.

Další zásadní změny mají zásahnout daně – většina stran slibuje dramatický růst mezd. Chtějí snížit daně nebo odvodů pro zaměstnance, ale už například, že státní rozpočet kvůli tomu přijde o desítky miliard ročně.

Sociální demokraté například v programu pší, že daně skoro čtyř miliónů zaměstnanců sníží asi o tisíc korun za rok minus 46 miliard korun.

Předseda Lidového domu je jasný: průměrná mzda se má za pět let zvýšit z dnešních 29 tisíc korun na 40 tisíc. To sice přinese do rozpočtu nové množství miliardové daně, současně ale stopnou i platové výdaje bezmála za půl milionu státních zaměstnanců. Půjde asi o 60 miliard za rok.

Aby se průměrná mzda státních zaměstnanců dostala na zmíněných 40 tisíc, muselo by se jim ročně přidávat zhruba sedm procent. To podle ekonomů Mláňka sice možné je, ale ve skutečnosti k tomu podle něj nemůže dojít. „Ekonomické zpomalení, ne-li nějaká další krize, čili ve čtvrtletí opět přijde,“ varuje s tím, že volební rozpočty se po začátku rozpočtu do červnových čísel nebo i vlivy budou muset přisklit. Jestli má stát Mláňka být důchodově podfinancované resorty jako školství nebo obrana.

S poklesem příjmů rozpočtu kvůli nižšímu odvodům či daním počítá i praviceová opozice. Sama ODS vypočetala, že balíček jejích změn má vyjít až na 80 miliard korun ročně. Na sociálních dávkách ušetříme 10 miliard ročně a o 25 miliard snížíme národní dotace,“ vysvětluje mířící ODS Jana Havlíková, kde na to strana vezme. Občanští demokraté chtějí snížit daně zaměstnanců a o dva procentní body i sociální pojištění. A také slibují pokles DPH, což pro lidi znamená, že méně utratí za jídlo a služby.

Podobně k tomu přistupují i další strany. ANO a ČSSD plánují snížit DPH třeba u masa, mláka, másla, ryb či čerstvého ovoce zeleniny. Babišovo hnutí tomu přiklívá ještě pivu a vozu či některé služby.

S přispěním Martina Topka